

Narodni List

Glasiło narodne stranke za Štajersko.

Izhaja vsak petek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja i. t. d.) je pošiljati na naslov: «Narodni List» v Celju. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije, so poštnine proste. — Stane do novega leta 1 K.

Oglasi se računajo tristočna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za enkrat, dvakrat, ozir. trikrat, za večkrat znatno znižane cene. Plačevati je pristojbina za oglase po pošti na naslov: «Narodni List» v Celju. — Posamezna številka stane 10 vin.

Štajerski poslanci in njih sklepi z dne 25. novembra.

Celje, dne 5. decembra 1906.

Štajerski slovenski poslanci so imeli 25. novembra v Mariboru posvetovanje, kako naj postopajo nasproti nam. Glasom oficijelnega obvestila so sklenili ustanovitev narodnega sveta za štajerske Slovence, pa tudi osrednjega volilnega odbora za prihodnje državnozbornske volitve. Kakor smo pa neoficijelno izvedeli so nekateri strastno udrihali po ustvarjajoči se narodni stranki, poslanca Ivan Vošnjak in Ferdo Rošta pa temu ugovarjala in se je nazadnje sklenilo predlagati nekako spravo na ta način, da bi se zagotovila trem strujam: dr. Šušteršičevi stranki, stranki prvakov in narodni stranki vsaki ena tretjina poslancev za državni zbor, da bi pa vse stranke bile obvezane tudi za določene kandidate drugih strank delovati, da so soglasno izvoljeni. «Slovenec» je k temu pripomnil, da se narodna stranka more najprej ubiti, potem je še le sprava med dr. Šušteršičevo stranko in prvaki raoguča. O vsem tem treba nekaj besed izpregovoriti. Kar se «Slov.» tiči, je ta vsaj odkritosrčen, kar se nam prav dopade. Prepričani smo, da bi bil marsikateri gospod okoli «Slovenca» pripravljen moliti na dan sto očenašev, če bi gotovo vedel, da nas potem s kožo in kostmi vred vrag vzame in je potem enkrat spet krščanski mir na Štajerskem. Za «Slovenčev» pobožno željo se ne menimo in mu je tudi ne zamerimo, kar se pa stvari same tiče, sledili bodemo «Slovincu» v enem oziru, namreč v odkritosrčnosti.

Glede sklepov naših poslancev izprevidimo, da je zadeva dalekosežna in bi bilo prenačljeno sklepe predno se prerešetajo, takoj odobriti ali pa takoj zavreči, predno smo o stvari kaj natančnejšega izvedeli. Stvar vsekako zasluži, da človek o nji svoje mnenje izreče, ne da bi bita to tudi že zadnja beseda, ker bode treba prej slišati še tudi druge glasove.

Neko vrhovno vodstvo v izključno narodnih zadevah je nujno potrebno, to potrebo smo mi kakor znano, zmiraj odločno povdarjali. Ker se nam je pa zdelo, da se te zadeve merodajni možje nočejo oprijeti, smo sklenili mi sami ustanoviti narodni svet, tako da bi bil glavni odbor narodne stranke za Štajersko tudi narodni svet. Še le ko smo ta sklep objavili, so ga naši poslanci sklenili prezreti in začeli snovati pod svojo tvrdko snovanje narodnega sveta. Izjavimo brez pridržka in priznamo, da je v uspešno obrambo narodne posesti na Štajerskem nujno potrebno, da vsi Slovenci sodelujejo, dr. Šušteršičevi Slovenci, prvaški Slovenci in mi, ki se k nobeni izmed teh strank ne smatramo primernim pripoznati. Vzamemo torej na znanje, da se bode narodni svet ustanovil po sklepu poslancev in opustimo namero našemu glavnemu odboru dati enako ime. Geslo narodne stranke je napredek naroda in bode naša stranka seveda sodelovala v vseh narodnih vpra-

šanjih zadeve, katere bode mogla sama Slovence v prid dobro rešiti, bode sama z vso odločnostjo v roke vzela in ne bode izgubljala časa z dolgotrajnimi posvetovanji. Narodne zadeve, katere bodo pa vsled njih značaja mogle biti urejene le s sodelovanjem vseh Slovencev, brez ozira na politično mišljenje, bode narodna stranka rada prepustila najprej v odločitev skupnemu zastopstvu to je narodnemu svetu ter zastavila tudi vse svoje moči, da bomo se sklepi narodnega sveta, storjeni sporazumno v važnih narodnih vprašanjih, tudi točno izvrševali ne le od članov narodne stranke, ampak da bodo svojo tozadevno narodno dolžnost izpolnili tudi ostali štajerski in drugi Slovenci. V tem oziru se naši poslanci in narodni svet štajerskih Slovencev lahko na narodno stranko zmiraj zanesejo, upamo, da se bodemo tudi mi prepričali, da se na poslance lahko v jednaki meri zanesemo. Da bode pa narodni svet imel svoj pomen in da bode njegovo delovanje srečno, mora svoj delokrog tesno omejiti, kajti le v tem slučaju se mu bode vsestransko zaupalo in se ga kakor treba slepo ubogalo s potrebnostjo cesarju zapriseženega vojaka.

Druga je pa z osrednjim volilnim odborom in razdelitvijo poslanskih mest za državni zbor. Vzamemo tudi v tem oziru dobro voljo poslancev na znanje in se bodemo tega sklepa svoječasno spomnili. Pred vsem pa tu ne moremo zakriviti vtisa, da se nas je krivo razumelo o namenu in vzroku ustanovitve narodne stranke in glasila iste. Odločno odklanjamo sumnjo, da nas je k našemu početju napotil glad po poslanskih mestih in da bode naša zadovoljnost potlačena, ako se nam zagotovi lepo število mandatov, predno smo sploh kako poslansko mesto za sebe zahtevali. Nismo lačni poslanskih mest in je skoro gotovo, da je vsaj izmed članov pripravljalnega odbora narodne stranke pri vsakterem izključeno, da bi sprejel sedaj kako poslansko čast. To izrečno povdarjamo. Naše prepričanje nas pa sili se izraziti o nadaljnji razdelitvi posebno s sklepom poslancev o oni tretjini poslanskih mest, ki se naj zagotovi struji prvakov. Kaj je dandanes prvak, če to besedo vzamemo v lepem pomenu iste? To vendar ne more predstavljati nikakega narodnega programa v današnjem vendar že probujenem času. Kaj pa skrbi slovenski narod kaka skupina vplivnih narodnjakov, saj narodnjakov šteje vendar hvala Bogu že na tisoče, kaj hoče struja, ki ne prizna v političnem oziru barve? Za tako strujo ali boljše skupino posameznikov naj bi mi obljubili potegovati se po enotnem sklepu osrednjega volilnega odbora? Ali bi to ne pomenilo za narodno stranko toliko kakor delati za osebe in si na tak način z ozirom na svoj program dati vrv okoli vratu? Državni zbor in sam cesar je obračunal v ljudskem zastopstvu s plemstvom kakoršnekoli vrste in s privilegiji (predpravicami) posameznikov. Pri nas naj se pa ohrani za ljudstvo neko zastopstvo, ki se organizacije ljudstvo in stika z narodom, skoro bi rekli, boji in ogiblje? In mar menijo gospodje, da se s samo besedo o narodnosti brez podrobnega načrta o delu danes dá kaj do-

seči? Nemška stranka na spodnjem Štajerskem tudi nikakor ni samo narodna skupina, nasprotno narodna enota ti Nemci sploh niso, ampak v veliki meri in mnogo bolj obenem političen in gospodarski činitelj, ki ima politično organizacijo. Tudi Slovincem treba v tem oziru nastopiti z podrobnim načrtom o vseh gospodarstvenih in kulturnih potrebah, če hočemo kaj doseči. S starim konjičkom «vse za vero, dom, česarja» ne dosežemo, ako se ne držimo točnega programa o vseh zadevah narodnega življenja, nič več. Ako torej hoče stranka posameznikov, katere imenujejo netočno tudi prvake, kot činitelj v naši javnosti živeti še v naprej, naj se približa ljudstvu, naj razvije svoj poseben program, če se mu program ustvarjajoče se narodne stranke ne dopade in če nočejo stopiti v dotiko s takim zastopstvom ljudstva, kakoršno mi snujemo. Če skupina takozvanih prvakov ne ustvari svojega lastnega programa, ne preostaja ji drugega nego v obstoječih razmerah barvo priznati. Kdor misli, da se po našem programu in z nameravano organizacijo stranke ne da v korist Slovencev delovati, ali če kdo misli, da mu mi nismo sposobni zagotoviti poleg družega tudi one časti in one osebne koristi, katerih si želi, naj pojde v tabor dr. Šušteršiča, kamor ga vleče srce in upanje na mehke blazine, kdor se pa hoče ljudstvu približati in ima voljo ga poslušati in zanje delati, je z veseljem pozdravljen v vrstah narodne stranke za Štajersko. To jasno izjavimo zlasti našim dosedajnim poslancem ob 12. uri.

Toda reklo se nam bode, da to stališče za narodno stranko ni praktično in da bode v takem položaju narodna stranka podlegla dr. Šušteršiču na celi črti. To sicer ni gotovo, če bi se pa zgodilo, je to le začetek konca slave te v marsikaterem res delavne, splošno pa vendar enostranske in v marsikaterem oziru nazadnjaške struje. Čim prej bodo hoteli vse za sebe pobasati in čim prej bodo splezali od zadnjega in najvišjega klina na lestevici politične slave, tem prej bodo začeli, tega jih zagotovimo, ptezati po lestevici zopet navzdol. Pa tudi v narodnem oziru vtegne nastati tu ali tam nevarnost, če ne bodemo složno nastopili pri državno-zbornskih volitvah! Tako se poudarja iz druge strani. To utegne biti res. Toda za take slučaje ne postavljajte kandidatov, ki bi izzvali na naši strani najodločnejši odpor in ne postavljajte političnega prepričanja naše stranke na preveč drzno poskušnjo, kakor pri 5. kuriji nesrečnega spomina. V takem položaju pa se ne bode bati, ampak iščite za take mandate može, ki se s svojim postopanjem niso storili mnogostransko nepriljubljene presenečenja v narodno škodo, vsaj ne iz naše strani, ampak bodemo vedeli, kaj nam je storiti.

To so bile naše misli glede nameravanega snovanja glede osrednjega volilnega odbora v smislu sklepov naših poslancev z dne 25. novembra. Sklep narodne stranke to razmotrivanje seveda še ni, ampak se bode ista morala trezno baviti s tem vprašanjem, v delu svojega področja se s tem načrtom seveda ne bode dala ovirati.

Somišljeniki! „Narodni List“ naj roma od soseda do soseda!

pa ne bode nikakih
danev, če bode se le
od takešna dobra volja kakor

Žik naših ljudskih šol.

Sv. Lenart v Slov. gor.

Ljudska šola nima namena, učiti otroke tujih jezikov. Vendar pa se razmere izpreminjajo, tako da bo treba tudi nam Slovencem svojo politično taktiko v tej zadevi izpremeniti. Slišimo in beremo, da so Nemci vzeli v svoj program, učiti se kolikor mogoče češkega in slovenskega jezika. Spoznali so, da se samo tako morejo uspešno boriti proti svojim narodnim nasprotnikom, ako obenem razumejo njihove jezike; kar pa velja za Nemce, naj velja tudi za nas; samo da so razmere za nas v tem oziru boljše; kajti pri nas se mora vsak razumnik učiti nemškega jezika. Če je pa nemški jezik vsakemu Slovencu koristen v narodnem boju, zakaj ne bi začeli s poučevanjem istega že v ljudskih šolah, kolikor je mogoče?!

Razmere časa zahtevajo, da mora narodna stranka tudi to točko vzeti v svoj program. V sledečih vrstah bom razložil, katerih narodnih koristi nam je pričakovati od tega.

Napačno je bilo dosedajno mnenje slovenske politike, češ, kmet ne potrebuje nemščine, ven z nemščino iz ljudske šole. Kmet pač tega ne more razumeti, da bi bilo tisto za njega slabo, kar je za gospodo koristno. Verjemite mi, da smo s tem postopanjem odvrnili od sebo marsikaterega kmeta, obrtnika itd. In ti nastopajo zdaj kot Štajerčevci, kot odpadniki. A namesto da bi jih s trezno politiko pridobili, pa jih grdimo po časopisih. Pa zakaj so nekateri takšni nepremišljeni nasprotniki učenju nemškega jezika? Ali mislijo res, da mora postati otrok, če se nauči v ljudski šoli kaj nemščine, s tem že narodni odpadnik? To mišljenje je napačno. Vzgoja je odvisna od učitelja; če je ta naroden in če vcepi otrokom ljubezen do materinščine, se otrok v ljudski šoli ne more raznaroditi; če se to zgodi, so krive tega poznejše življenske razmere.

Če torej vzame narodna stranka točke o nemškem jeziku v svoj program, bo prva korist ta, da bomo pridobili marsikaterega v naš tabor, ki zdaj ni pri nas.

Velika nesreča za slovensko deco so takozvane utrakvistične (dvojezične) šole. Imam nesrečo, poučevati na eni izmed takšnih šol v najvišjem razredu. Pouk je muka za učitelja in učence. Otroci zaostajajo v duševnem razvitku.

Kako pa nastanejo velikokrat te dvojezične šole? Že prej sem rekel, da kmet uvideva potrebo nemškega jezika. Ako se zida kje nova šola, ali če sicer nanesejo razmere na to, pa nahujskajo nasprotniki krajne šolske in občinske zastope, češ, napravite utrakvistično (dvojezično) šolo. In neizobraženi ljudje poprašujejo, kaj je to. To je šola, v kateri se tudi nemški učijo vaši otroci, se jim odgovori. Da, to pa le, za takšno šolo smo pa zmiraj, naj znajo naši otroci tudi nemški, pravijo naši možakarji, ne premislijo pa (in tudi ne morejo), kako velik razloček je med tem, če je nemški jezik učni jezik v v ljudskih šolah za njihovo deco, ali pa samo predmet.

Če torej zahtevamo sami pouk nemščine v ljudskih šolah na zdravi podlagi, izvijemo s tem orožje našim narodnim nasprotnišom iz rok, da ne bodo mogli več zapeljevati našega kmeta k ustanavljanju utrakvističnih (dvojezičnih) in tudi ne nemških šol te bodo počasi izginjale.

Mislím, da se gotovo še kateri cenjenih tovarišev oglasi k tej stvari. Želim pa, da bi narodna stranka se čvrsto poprijela te zadeve, upoštevajoč važne koristi za narod.

Občinske volitve.

Torej volitve občinskega odbora so zelo važna stvar. Zadnjič smo govorili o tem, kdo sme odbornike voliti in kdo sme za občinskega odbornika izvoljen biti, prihodnjič bomo opisali, kako se

odborniki volijo, danes pa govorimo o pripravi za občinske volitve, o imeniku volilcev, o volilnih razredih, o reklamacijah in pritožbah in o oznanilu volitev.

Da se bomo bolje razumeli, vzamimo si za vzgled občino Teharje. Poglejmo si torej, kako se morajo občinske volitve za Teharje pripraviti.

Če bi na Teharji prihodnje leto 1. maja minila 3 leta od zadnjih volitev, kar sicer ni res, pa bi lahko bilo, tedaj bi moralo sedajno občinsko starestinstvo razpisati novo občinske volitve šest tednov poprej, to je okoli 15. marca. Teharski župan s svojimi svetovalci bi se torej moral že začetkom meseca aprila začeti na volite pripravljati. Ker je davek podlaga volilne pravice, mora si župan pri e. kr. davčnem uradu v Celju preskrbeti uradni izkaz vseh pravih davkov, ki so se v teharski občini od davčne oblasti najzadnje predpisali. Če bi kak občan mislil, da pri davčnem uradu v Celju njegov davek ni pravilno zapisan v davčnih izkazih, bi moral predno teharski župan uradni davčni izkaz dvigne, sam iti k davkarji in kako pomoto popraviti dati, sicer je pravomočni davčni izkaz edino merodajen, ali ima kdo pravico voliti ali ne in v katerem razredu, kar je seveda treba pomniti. Če je pa župan pri davkarji davčni izkaz dobil, mora zapisati vse volilce v natančen imenik. Najprej zapiše ime onega volilca, ki ima največ davka predpisanega, poleg imena pa znesek predpisanega davka. Potem napiše po vrsti imena drugih volilcev in davčne zneske od najvišjega do najnižjega. Vpisati se morajo tudi imena in davki onih volilcev, ki brez ozira na davek smejo voliti kakor duhovniki, učitelji, častni občani. Potem se ves davek vseh volilcev sešteje in znese morebiti svota 4569 K. Kako pa nadalje? Zdaj mora župan te volilce razdeliti v tri razrede. V ta namen se mora razdeliti skupni predpisani davek na tri enake dele, torej po 1520 K. Potem mora župan sešteti davek največjih davkoplačevalcev in prištevati naslednje volilce po vrsti tako dolgo, da je dopolnena ali za malo prekoračena svota 1520 K. Volilci, ki to prvo tretjino davka plačajo, se zapišejo v posebni volilni imenik 1. volilnega razreda. Recimo, da jih je 18. Nadalje se seštevajo nadaljni zneski, dokler ni izpolnena druga tretjina skupne vsote in pride morebiti v drugi volilni razred na ta način kakih 60 srednje velikih posestnikov. Vsi ostali volilci, katerih je morebiti okoli 400, se pa po vrsti zapišejo v volilni imenik tretjega razreda. Na ta način je napravljen volilni imenik in so določeni volilni razredi. Prvih 18 volilcev, torej prvi razred, sme izvoliti na dan volitve 6 odbornikov in 3 namestnike, drugih 60 volilcev ravno tako, in tretji razred izvoli tudi le 6 odbornikov in 3 namestnike.

Kaj pa če je župan pomotoma katerega volilca izpustil ali pa spet koga zapisal, ki ni avstrijski državlján, ali ki je Avstrijec, pa je bil zaradi tatvine obsojen? Kako sploh vsak volilec izve, v katerem razredu ima pravico voliti in kako se postopa, če je po pomoti v tretjem razredu zapisan, akoravno ima toliko davka, da spada v drugi razred?

Stari občinski odbor izvoli v ta namen reklamacijsko (pritožbeno) komisijo, v katero se določijo poleg župana še štirje stari odborniki. Potem pa da župan na občinski deski pribiti razglas, da so volilni imeniki v občinski pisarni vsakemu na pregled razgrnjeni, nadalje, da mora vsakdo, kdor kako izpremembo zahteva, v 8 dneh prepložiti reklamacijski komisiji dotično pritožbo. Zdaj lahko vsakdo pride v pisarno in pogleda imenik, da se prepriča, ali je sploh vpisan s pravim imenom in v pravi razred, nadalje ali je tudi kak drug občan pravilno vpisan ali morebiti izpuščen, slednjič ali morebiti ni vpisan kak Oger ali zaradi goljufije obsojeni sosed. Če bi se vpogled komu zabranil, bi bile cele volitve neveljavne. Sme pa vpogledati imenik vsakdo, naj je volilec ali ne. Če so se do konca 8. dneva vložile kake pritožbe, mora jih reklamacijska komisija rešiti in svoj sklep z razlogi vred pritožniku naznaniti pismeno. Če pritožniku ni bilo ustreženo, se sme v treh dneh pritožiti dalje na okrajno glavarstvo v Celju, ki končno razsodi, ali kdo ima volilno pravico ali ne. Vložiti se pa mora pritožba pri reklamacijski komisiji.

Imenik volilcev mora biti pa še dalje, namreč skupno 4 tedne vsakemu na ogled, pa pritožbe se pozneje ne smejo več vložiti. Štirinajst dni, predno se mora volitev vršiti, torej recimo 14 dni pred 1. majem 1907, se pa mora volitev oznaniti.

Župan da zopet nabiti na javnem mestu oznanilo n. pr., da voli 3. volilni razred v občinski pisarni na Teharji dne 1. maja od 8. ure naprej, drugi razred dne 2. maja od 8. ure, prvi razred pa isti dan od 11. ure naprej. Za oznanilo se mora vsakdo sam zanimati, ni treba, da bi bil kdo k volitvi posebej vabljen, tudi ni treba občanom posebej pisati, kdaj je imenik razpoložen. Kdor zamudi, temu ni pomoči. Okrajno glavarstvo pa skrbi, da se priprave zgode pravočasno.

Takšne so torej priprave za volitev občinskih odbornikov. Seveda bi še marsikaj bilo omeniti, pa natančneje se to izve iz občinskega volilnega reda za Štajersko, razglašenega z zakonom dne 2. maja 1864. leta. Prihodnjič pa nekaj o volitvi sami!

Štajerske novice.

Pozdravljeni, možje narodnjaki! Jutri je zgodovinsko pomenljiv dan za štajerske Slovence. Pozdravljamo vas, možje, ki ste se odzvali našemu povabilu in ste prišli k ustanovnemu shodu narodne stranke za Štajersko. Do sedaj je vladal v našem narodnem življenju nered, vi ste poklicani, da svetujete, kako se naše javno življenje uredi. Do sedaj ni bilo enotnega vodstva v delu za napredek naše dežele. Vas zadene naloga jutri določiti neko zastopstvo vseh, ki hočejo napredek Slovencev. Glavni odbor narodne stranke mora imeti zastopnike v vseh večjih ljudskih središčih v deželi. Vsak okraj pošlji pa v pomoč članom glavnega odbora primerno število članov za okr. odbor. Na ta način bomo imeli trajen pregled stanja narodne stvari v celi deželi, glavni odbor bode pa v vseh važnih vprašanjih imel večkrat v letu posvetovanje. Pokličali smo vas, spoštovani rojaki, iz vseh krajev Štajerske. Razposlalo se je nad 1000 vabil ne samo našim odločnim pristašem, ampak tudi nekaterim, ki še niso dosedaj «na nobeno stran», ki so «složni». Naj bi bil jutrajšnji pogovor o stališču stranke nasproti našemu napredku potrebnemu kmetijstvu, trgovstvu, obrtništvu, delavstvu in šoli, vseskozi plodovit. Naj bi pridobil narodni stvari neutrudljivih delavcev. «Narodni List» vas pozdravlja in se vam izroča v prihodnje v vašo lastnino. V tem tiči velik razloček nasproti dosedajnim razmeram. «Narodni List» bode služil le narodni stranki in ista bode po svojem glavnem in po izvrševalnem odboru uveljavljala nasproti listu svoje sklepe, v katerem smislu naj to glasilo narodne stranke stranko zastopa. Še enkrat, pozdravljeni nam bodite, možje čistega rodoljublja! Ne ozirajte se na neprijaznosti nasprotnikov, ki večinoma sami ne vedo, kaj delajo. Brez strasti, brez misli na zaslužen plačilo obrekovalcem stopite k posvetovanju in Bog daj blagoslova vašemu delu!

Pozor, udeležniki ustanovnega shoda! Načrt zborovanja se bode moral deloma izpremeniti. Začetek shoda je ob 10. uri in traja posvetovanje do 1 ure. Od 1 ure do 3. ure popoldne se zborovanje prekine. Med tem časom je obed. Točno ob 3. uri popoldne se zborovanje nadaljuje in bode trajalo, dokler ne bodo vsi predmeti vsporeda rešeni. Zvečer ob pol osmih je gledališka predstava «Prvi» v veliki dvorani. Prenočišče si vsakdo preskrbi sam, pojasnila bodo dajali radevolje člani pripravljalnega odbora.

Poročilo „Slov. Gospodarja“ o ustanovnem shodu narodne stranke za Štajersko. Urednik «Slov. Gospodarja» se ne bode smel udeležiti jutrajšnjega ustanovnega shoda narodne stranke v Celju, ker je zadnjič namenoma neresnično poročal o podobnem shodu. Zato si bode sam poročilo sestavil, kakor bode za njegove bralce najbolj prav, ni treba da bi bilo resnično. Nek naš hudomušni prijatelj, ki pozna poročanje «Slov. Gospodarja», nam je vposlal načrt poročila, katero bode «Slov. Gospodar» prihodnjič prinesel o shodu. Pravi, da stavi počen groš, da bode «Gospodarjevo» poročilo prilično sledeče vsebine:

Shod naših liberalcev 8. decembra se je žalostno izjalovil. Prišlo je, če se ne motimo, kakih 50 liberaluhov. Bili so večidel mladi učitelji in nekaj dohtarskih frakarjev. Frakov sicer niso imeli, pa to je bila samo hinavščina, v resnici pa so bili vendar le frakarji. Frakarskih kmetov je sicer tudi bilo nekaj navzočih, pa ti se sploh po pravici ne štejejo h kmetom, ker se bratijo z liberalci. Liberalci je pa hujši nego hudič. Trgovcev je bilo nekaj, pa ti so itak v srcu »Štajerčevci« in torej backi. Obrtnikov skoro nič ni bilo, bili so sami Rebekovci, sami zagrizeni »Narodovci«. Govorniki so bili vsi zmedeni in kmetje so bili užaljeni od njihovih besed, akoravno so se jim prilizovali ti lažnjivi prijatelji. Kmet, pojdi rajši za nami. Proti veri niso hoteli nič govoriti. To je nesramnost in hinavstvo, kajti v resnici so vsi proti veri, sami framasoni. O šoli so tudi hoteli nekaj govoriti, pa saj poznamo njih namene. Križ hočejo iz šole vun vreči in šolske molitve odpraviti. Tega seveda kmetu niso povedali, da so oni krivi novih šolskih počitnic in učnega reda. Vse premalo se kmetijstva uči in vendar pravijo, da kmetu dobro hočejo. Prav dobro jim je nek pameten kmet povedal, da vse od kmeta živi, dohtarji in drugi frakarji pa samo krokajo in lumpajo. Tudi o novem liberalnem časopisu »Narodnem Listu« so govorili. Sramota! Ta drži s »Štajercem«, kar se je pokazalo pri volitvah v Petrovčah. Kmetje, čitajte samo dobre časopise, namreč »Slov. Gospodarja«, pustite »Narodni List«, to je glasilo samih frakarjev in šnopsarjev. Agitirali so tudi za podporo tega lista in so s tem slovenski kapital trtili. Kaj treba »Narodnega Lista«! Saj bode »Gospodar« po novem letu trikrat na teden izhajal, potem pa bode preveč časopisov. Pa previdno so govorili, seveda ker so volkovi v ovčji obleki! Kmetje, za nami! Nas je strah, če bomo sami ostali, mi moramo kmeta rešiti. Narodna stranka ima lepo ime, pa to je tudi samo zvijača. Mi se samo branimo nasproti tem »Narodovcem«, ki slogo štajerskih Slovencev rušijo. Mi smo jih sicer že mesec dni v »Gospodarju« zmerjali, predno je »Narodni List« izšel, pa mi smo se vendar morali braniti, ker smo vedeli, da bode nas »Narodni List« napadal, kadar ne bode več tako previdno pisal. Ta shodek je bil torej zelo klavern. Pa vendar ga ne smemo prenizko ceniti, kakor nam miroljubni dopisniki svetujejo. Pravijo celo, da je bilo vse zelo stvarno. Tudi to je samo zvijača. Kmet, konsumna društva snuj, potem bodo ti liberalni kramarji že videli, da bodo šli s trebuhom za kruhom. Boljše je, če katoliške Nemce podpiramo nego Slovence, če niso verni. Kdor vere nima, ta je vsak nemškutar. Cela narodna, v resnici »Narodova« (!) stranka, je nemškutarska. To so grobokopi, te moramo ubiti, potem bode spet mir med složnimi štajerskimi »Slovinci«!

„Naš List“ o narodni stranki za Štajersko. Ljubljanski »Naš List« prinaša v svoji 69. številki izvrsten sestavek pod naslovom »Štajerska narodna stranka«. Skusili smo iz članka posneti jedro in ga podati našim bralcem, pa vsebina članka je tako tesno podana, da bi smislu članka silo storili, če bi ga hoteli podati v skrčeni obliki. Zato vsem našim somišljenikom in še prav posebno neodločnim rojakom priporočamo, da čitajo omenjeni članek v izvorniku in v celoti ter ga uvažujejo.

Narodna stranka in narodno šolstvo. Šola je ključ k napredku naroda in mrtva je stranka, ki bi važnosti šole ne upoštevala. Pripravljalni odbor narodne stranke za Štajersko je v tem spoznanju stopil v dotiko s strokovnjaki v slov. šolstvu na Štajerskem in jih je poklical k posvetovanju na dne 2. decembra v Celje. Odzvali so se vabilu odlični možje iz vseh delov Spodnje Štajerske. Posvetovanje, ki je bilo velezanimivo in pri katerem se je po daljšem razgovorjanju prišlo do soglasja, je trajalo celih 6 ur. Določilo se je v glavnih potezah postopanje, katero bode narodna stranka zasledovala v šolstvu sporazumno z učiteljstvom. Posamezna vprašanja bodo se še seveda tudi pozneje razpravljala in sicer ob priliki rednih zborovanj glavnega odbora stranke. Sklenilo se je storjenih sklepov ne objaviti, ampak se tem bolj marljivo istih držati in jih izvršiti.

Štajerska kmetijska družba. Znani nam strokovnjak je priobčil v »Slov. Gospodarju« dva z obsežnim gradivom podprta članka, iz katerih izhaja, da je štajerska kmetijska družba v Gradcu za štajerske Slovence skopa mačeha. Popolnoma pritrdimo in sicer v vseh točkah dopisniku »Slov. Gospodarja« v ti zadevi. Predloga sicer še nikakšnega ne stavi, oziroma do sedaj »Gospodar« še ni objavil načrta, kaj naj se v teh razmerah ukrene. Ne vemo, ali so naši poslanci osrednji vladi že pojasnili, da Slovenci graški kmetijski družbi nameravamo na vsak način hrbet obrniti, kakor ga je ona Slovincem. Menimo, da bi bilo umestno, da se stori najpoprej v tem oziru kar najodločnejši korak na Dunaju in se zahteva korake za ustanovitev slovenske kmetijske družbe, oziroma kmetijske družbe za Spodnje Štajersko, četudi od začetka samo s podporo iz Dunaja, torej tudi v slučaju, da nas dežela ne bi hotela prav nič podpirati. Ne sme se opustiti zadnjega poskusa v tem oziru, kajti še tako neznatna od vlade zajamčena gmotna opora se mora ceniti, tembolj, ker smo opravičeni zahtevati jo. Če se pa ta pot ne bi na noben način izkazala kot vspešna, naj se misli na samostojen načrt od vlade neodvisne kmetijske družbe pod katerimkoli imenom in se zahteva po osnovanju take organizacije gmotne podpore od osrednje in deželne vlade. Mi bomo v ti zadevi samo stvarno stališče zavzeli, kar bode nam zmiraj tem lažje in s tem večjim uspehom storiti mogoče, ako se bode tudi nasproti nam enako

postopalo in se nas ne še v naprej skusilo slikati kot neprijatelje, oziroma, kakor se izraz glasi, lažnjive prijatelje slovenskega kmeta.

S pošte. Poštni oficijal g. Alojz Bahovec v Mariboru je postal višji oficijal.

Izzivanje. Dogodilo se je, da je neko šolsko vodstvo vprašalo znani krajni šol. svet v rogaškem okraju, jeli tamošnje učiteljsko mesto razpisano. In glej čudo! Kdo bi si mislil, da mora biti tudi pri naših krajnih šolskih svetih na slovenskih šolah blažena nemščina uradni jezik. Tu je pač umesten Koseskijev izrek: Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti! Rečemo le toliko, da bi bilo treba ohole in predrzne zaničevalce takega kalibra s pasjim bičem učiti spoštovati gospodarja na svoji zemlji; zato naj sledi dotični odstavek iz pisma načelnika dotičnega krajnega šolskega sveta na šolsko vodstvo dobesedno: »und muss der Gefertigte ersuchen, eine Übersetzung in deutscher Sprache an uns gelangen zu lassen, weil der Gefertigte Ihre Zuschrift leider nicht lesen kann« (in mora podpisani prositi, da vpošljete prevod v nemškem jeziku, ker podpisani vašega dopisa žal ne more čitati). In to je slovenski krajni šolski svet!

Slovensko trgovsko društvo v Celju. Drugi sestanek društvenih članov v »Narodnem domu« v Celju je bil dobro obiskan. Videti je, da je bila živa potreba za take prireditve. Člani vseh strok se snidejo in marsikateri pridobi kaj v svojo korist iz živahnih razgovorov. Želimo le, da se jih

Zadružna Zveza v Celju

regist. zadruga z omejeno zavezo.

razteza svoj delokrog po Štajerskem, Kranjskem, Koroškem, Primorskem in v Dalmaciji ter ima namen, pospeševati razvoj zadružnega delovanja v obče ter zastopati koristi svojih članov v vsakem oziru.

Zadružna Zveza v Celju

sprejema za člane vse pridobitne in gospodarske zadruge in društva kakoršnekoli vrste kakor: hranilnice in posojilnice, mlekarske in sirarske, kmetijske, konsumne in produktivne zadruge itd.

Zadružna Zveza v Celju

snuje in pospešuje poglobitno slovenske kmečke Raiffeisenske posojilnice ter kmetijske, mlekarske in druge gospodarske zadruge.

Revizijsko koncesije

t.j. pravico izvrševati obligatorično revizijo zadrug in društev po določilih zakona od 10. junija 1903, drž. zak. št. 133 je podelilo visoko c. kr. ministrstvo za notranje stvari Zadružni Zvezi v Celju z ukazom od 22. marca 1906 št. 743 ter izvršuje ista revizije po svojih strokovnjakih.

Denarna Centrala Zadružne Zveze v Celju

je urejena vsem novodobnim potrebam primerno ter oskrbuje denarno sporavnost med svojimi članicami.

Denarna Centrala

sprejemlje denar na obrestovanje v tekočem računu ali kot hranilne vloge, katere obrestuje po najvišji mogoči obrestni meri jih izplačuje na zahtevanje poštnoobratno.

Denarna Centrala

dovoljuje in izplačuje zadrugam kredit v tekočem računu ali kot naložbe po kar najbolj mogoči nizki obrestni meri in kar najhitreje.

Denarna Centrala

bode imela prometa leta 1906 približno okroglo 15 milijonov kron ter je ista velika dobrota za vse članice.

Vse zadruge Zadružne Zveze v Celju so imele v letu 1905:

denarnega prometa	K 189.442.907-26
čistega dobička	464.824-49
rezervnih skladov	3.240.361-48
skupnega lastnega imetja	5.255.295-68
ter vseh aktiv (premoženja) skupaj	86.694.265-71

Zadružna Zveza v Celju

je član Splošne Zveze kmetijskih zadrug avstrijskih na Dunaju, ki izvršuje pri istej tudi obligatorično revizijo.

Zadružna Zveza v Celju

bode imela koncem leta 1906 učlanjenih okroglo 170 zadrug.

Zadružna Zveza v Celju

je naslednica poprejšnjega društva Zveza slov. posojilnic, ki je bila osnovana l. 1883. Delovanje teh korporacij in njenih funkcionarjev traja toraj že na Slov. in na slov. jugu sploh.

24 let in je to najstarejša Zadružna Zveza

slovenski trgovci udeležujejo v večjem številu; pogrešamo tudi mnogo trg. sotrudnikov, ki rajši hodijo po nemških gostilnah, kakor pa k našim sestankom. Če hočemo mi ljudstvo organizirati in pridobiti za svoje trgovine, moramo najprej organizirati sami sebe. In v to naj delujeta trgovec in sotrudnik — izven trgovine, ko se gre za narodno stvar; med njima ni razlike.

Kot Miklavžovo darilo smo dobili — prvi sneg.

Ali je to pošteno? Mariborski «Naš dom» je posvetil precejšen del zadnje številke naši mladi stranki. Pravi, da je zato proti nam, ker rušimo slogo (kako si on predstavlja slogo, povedal je ljubljanski «Slovenec», češ da je treba «mlade» najprej potlačiti!) in drugič, ker smo baje proti veri. In kako to dokaže? Pravi, da je narodna stranka dozda še previdna, potem pa bodo «podirali križe ob cestah, jih metali iz cerkvenih zvonikov, prepovedali bodo celo križe ob grobovih, duhovnik ne bo smel iti s sveto popotnico k bolniku» in še več takih stvari. Tisti duhovnik, ki je to pisal, ve prav dobro, da mu tega noben količjak pameten človek ne verjame, misli pa, da bo s takim obrekovanjem premotil nerazsodno množico. Vprašamo resno, ali je to pošteno, ali je tako sredstvo vredno katoliškega lista, čigar urednik je katoliški duhovnik?

Slovenski celjski okolici! V celjskem «Nar. domu» se vrši v soboto (ne pa v nedeljo) vpriporitev lepe igre «Prvi». Naj nihče ne zamudi te lepe priložnosti ter si gre pogledat zabavno burko, v kateri se pa nahaja tudi mnogo zelo resnih, globoke misli vsebujočih prizorov. Vsi, ki čutite v sebi srce in dušo, pojdite v soboto ob pol 8. uri zvečer v «Narodni dom», da si oživite oboje. Na mnogobrojno svidenje!

Naše pošte. Čudno je gotovo, če vidimo, da imajo naši poštni uradi po naših trgih in mestih samonemške poštne pečate. Res je, da je navsezadnje to skoro malenkost, da od tega ne bomo živeli — a če se pomisli, da se gre tu za sistem in načelo, po katerem nas naše oblasti dosledno zapostavljajo kot manj vreden narod in naš slov. jezik kot manjvreden, potem si moramo pač priznati, da to ni malenkost, ne sme biti malenkost nam, pa tudi ne našim poslancem, ki so menda za vse to nesramno zapostavljanje našega jezika že slepi. Kako pridemo mi štajerski Slovenci v Avstrijo do tega, da so poštni pečati krajev kakor Celje, Ptuj, Ormož, Maribor, Konjice, Slov. Bistrica, Vitanje, Dobrna in nešteto drugih samo nemški? Ali ni v teh krajih nič slovenskega prebivalstva, ali ni nikogar, ki bi nabral podpisov od slovenske strani, da se vloži protest na pošto ravnateljstvo v Gradcu, in če to ne bo izdalo, da se gre z zahtevo do trgovinskega ministrstva? In našim gospodom poslancem se zadeva ne sme zdeti premalenkostna, da bi na pristojnem mestu z vso odločnostjo ne zahtevali, da se ugotovi našim pravicam, ki jih imamo kot avstrijski narod na svoji zemlji. Ne bodimo tukaj visokovzvišeni nad takimi stvarmi, naša odločna zahteva je, da izginejo ti samonemški poštni pečati, ki delajo sramoto jeziku in našemu narodu.

Našim posojilnicam! Srce nam krvavi, ko to pišemo — kratko — a žalostno resnico! Občevanje s kmeti je v mnogih posojilnicah naravnost nesramno. Tako delajo z njimi, kakor bi ubogi trpin hotel dobiti nekaj stotakov miloščine. Kaj vendar, ali ne plačuje od posojila obresti?! Posojilnice vendar niso dobredelnih zavodov, ampak podjetja, ki imajo pri vsakem posojilu dobiček. Če kupim zemljo, dam zanjo 4 vin., pek mi reče «hvala lepa» in ima zavest, da ga s tem podpiram, ako kupim pri njem. Če vzame kmet posojilo, mora plačati obresti in on v prvi vrsti podpira posojilnico, ne pa ona njega. Prav nečuvstvo pa je, da si dovoljujejo gospodje pri raznih posojilnicah ošabnosti napram kmetom. Mi javno pribijemo žalostno dejstvo, da se pri naših posojilnicah povprečno ne občuje s strankami tako prijazno kakor v nemških. Mnogo naših posojilnic naravnost odbija ljudi, ki se potem zatekajo k nemškemu zavodom, ki jih sprejmejo z odprtimi rokami. To je neodpustljivo! Mi pišemo danes o tej stvari splošno. Podatkov imamo dovolj. Pričakujemo pa, da bode ta opomin zadostoval in se

bodo prizadeti možje pri raznih slov. posojilnicah potrudili. Naposled jim samo še položimo na srce, da se naj v pos. zadevah privadijo hitrega uradovanja in nemudnega reševanja zadev!

Usoda slovenskih trgovskih nastavljenec v nemških trgovinah v Celju. Trgovski nastavljenec pri Ranzingerju g. Sladič je bil od celjskega Oehsa, katerega je na ulici nemški pozdravil, napaden z besedami: «Zakaj me ne pozdravite z «Živijo» ali «Nazdar», saj ste vendar vedno v slovenski družbi in «Narodnem domu». G. Sladič mu je primerno odgovoril. Kot narodnjak pa seveda ni mogel ostati dalje v zagrizeno nemški trgovini in je službo odpovedal ker je bil uverjen, da bi bil Oechs dosegel prej ali slej, da ga gospodar odpusti. — G. Peterč pri Stigerju je bil 30. novembra odpuščen, češ: «moja trgovina je nemška in ne sme biti pri meni nobeden Slovenec». — Nemški trgovci torej naše sinove zaradi njihove narodnosti na cesto postavljajo, mi pa jim nosimo denar, da se bogate in potem lahko tako drzno nastopajo.

Iz nekaterih krajev dobivamo od naših prijateljev poročila, da je «Narodni List» tamkaj nepoznan, dasi smo tudi v dotične kraje list na mnoge osebe razposlali. Bile so nam pa številke iz teh krajev vrnjene in to celo od ljudi, ki sedaj list zahtevajo. Pisava «ne sprejme se» pa je bila povsod enaka. Z ogorčenjem vzamemo to na znanje in izjavimo danes samo, da nabiramo vse take slučaje, ker je očitno, da so dotični poštni uradi na svojo pest list vračali, ne da bi bili naslovljencem ga skušali izročiti. Vse gradivo izročimo svoječasno poštnemu ravnateljstvu v Gradcu, ki bo našim zagrizencem na nekaterih poštah pošteno potrkalo na prste, za to jamčimo.

Glede posojilnice na Polzeli, katero skuša ustanoviti g. Žmave za nemško graško zvezo, pojasnimo svoje stališče v članku, ki je že stavljen, a ga zaradi pomanjkanja prostora ne moremo danes priobčiti. Celjska «Domovina» je vsled našega poročila s Polzele stvar tako zavila, kakor da koncem koncev nismo strogo narodni list. Takih očitanj si ne pustimo metati v obraz od nikogar, in bodisi naš najboljši prijatelj, najmanj pa od «Domovine».

Urad za punciiranje v Celju je pričel 1. t. m. poslovati. Prideljen je c. kr. glavni davkarji.

V Dobrni pri Celju je posestnikova hči Frančiška Pačnik porodila otroka, a ga je umorila na grozovit način. Zgrabila ga je za nogi in ga razčesnila na dva dela. Skrila je nato oba kosa v posteljo. Nečloveško mater so zaprli.

Viničarski tečaji za sinove posestnikov in viničarjev bodo prihodnje leto na deželni sadje in vinorejski šoli v Mariboru, na deželnih vinarskih šolah v Ljutomeru, v Gornji Radgoni in Sp. Bregu pri Ptuj. Obiskovalci dobijo vse prosto in še 8 K mesečne plače. Prošnje so koleka proste in se imajo vložiti do 1. januarja 1907.

Sv. Jur ob južni železnici. Nov sejem bomo imeli dne 10. t. m. Vabijo se kupci v obilem številu. Zadnji novi sejem je bil izvrsten, bilo je mnogo kupcev od vseh krajev.

Društvo „nemških“ učiteljev s sedežem v Celju. Kakor znano, se osnuje v Celju društvo spodnještajerskih nemških in nemčurskih učiteljev, katerega namen in cilj pač ne bo pedagogičen (vzgojni), temveč zgolj političen, ki naj zastopa in varuje stanovske koristi «nemškega» učiteljstva in nemško narodnost na slovenski zemlji. Društvo bode z drugimi besedami učiteljska organizacija za uspešnejše ponemčevanje naše zemlje! Gotovo nimamo nič proti temu, če se združuje nemško učiteljstvo Slovenske Štajerske — odločno pa protestiramo proti temu in z vso natančnostjo in doslednostjo bomo zasledovali one neznčajne poturice učiteljske, ki zavzemajo mesta na naših slovenskih ljudskih šolah, ki jedo naš slovenski kruh in so poklicani, da odgajajo našo slovensko mladino — da bi se ti učitelji družili v društvu, ki ima namen in nalogo delati proti nam, proti ljudstvu, čegar mladino so dolžni poučevati in vzgajati v ljubezni in spoštovanju do ljudstva, katerega kruh jedo. Tu se obračamo do naših slovenskih krajin šolskih svetov, da na-

stopijo z vso odločnostjo za pravice ljudstva, ki jim je podelilo častna in odgovorna mesta, da z večjo vneto zasledujejo protiljudsko počenjanje nemčurskega učiteljstva. Pravico in dolžnost imamo, da zapodimo iz naših šol one učitelje, ki ne spoštujejo nas in našega jezika. Takim nesramnim in neznačajnim brezvestnežem mi svoje mladine ne zaupamo. Skrajni čas je že, da se tudi tukaj otresemo tujih pijavk, ki razjedajo naš narodni život in da posvetimo naši ljudski šoli več pozornosti.

Sv. Jurij ob Taboru. Požar je upepelil dne 28. nov. zvečer kozolec dveh šivilj v Črnem vrhu pri St. Juriju ob Taboru. Z izredno točnostjo so bila kar hkrati tri gasilna društva na pogorišču in so zabranila razširjanje ognja. Hiše v bližini so vse s slamo krite in večinoma lesene, vrhutega pa primanjkuje v okolici vode.

Volitve v okrajni zastop vranski so se vršile precej mirno in v starem redu. Hvalevredno je, da se je tokrat izbacilo iz skupine veleposestnikov nekaj nemških graščakov, ki niso znali drugega, nego na Slovence zabavljati!

Akademiki Savinske doline! Ali bi ne kazalo ustanoviti tudi na več krajih naše doline ljudskih knjižnic in skrbeti za poučna ljudska predavanja?

Ljudska knjižnica v Šoštanju ima svoje prostore v posojilniški hiši, I. nadstropje. Uradne ure: Vsako soboto od 6. do 7. ure zvečer. Vsako nedeljo od 9. do 10. ure dopoldne. Dobijo se vse slovenske knjige poučne in zabavne vsebine. Vsak redni član plača 20 vin. udnine in za izposojenje vsake knjige 2 vin. Poslužite se v prav obilnem številu ljudske knjižnice!

Iz Mozirja. Kakor smo že poročali, otvoril je dne 11. novembra t. l. v Mozirju g. Zdravko Vasilé, urar in gostilničar svoje krasne nove prostore. Gostilna stoji nasproti pošti, katere prostori so skupno predelani in povečani ter prav pripravljeni za prireditve veselice, koncertov in drugih zabav. Ob priliki otvoritve je odkril g. gostilničar svoje narodno srce ter pokazal v svojih govorih, da je navdušen Slovenec, ki bo stal trdno na strani za narodno idejo se borečih sotržanov. K otvoritvi došli gostje so zložili lepo vsoto 10 K za šolsko družbo sv. Cirila in Metoda. Mi mu želimo le obilo sreče in ga priporočamo.

Iz Brežic. Lepe reči slišimo o našem glavarju pl. Vistariniju. Pred nekaj leti je namestnijska v Gradcu dovolila 6000 K podpore za posestnike v kozjanskem okraju, ki so jim bila posestva po viharju poškodovana. Glavar pl. Vistarini je denar sprejel, in je pozneje predložil namestniji izkaz o podeljenih podporah. V tem izkazu stoji, da je v občini Buče bilo razdeljenih 1340 K, v resnici pa se je razdelilo tam samo 190 K; za občino Drensko je izkazanih 570 K, a v resnici se je razdelilo samo 100 K; za Virštajn je izkazanih 250 K, a razdelilo se je 30 K. Upamo, da nam bodo pristojne oblasti v najkrajšem času razjasnile to temno zadevo.

Beračenje za nemško šolo v Slov. Bistrici Nemški «gospodski narod», ki toliko govori o slovenskih beračih, berači na najostudnejši način za nemško šolo v Slov. Bistrici tudi pri Slovencih. Ti nemški bahači bi radi zidali nemško šolo s slovenskim denarjem! Pa ne bo šlo! Povemo vam, da Slov. Bistrica ne bode nikoli postala Nemška Bistrica, tudi če zidate tam deset nemških šol.

Nemški stebri se podirajo! Konkurz Frana Kaiserja v Ptuj potegnil še bode par lutih nasprotnikov Slovencev za seboj. Znani urar J. Gspatl, ki je bil zraven Kaiserja eden najbolj strastnih «Štajerčevih» pristašev, je konkurz že napovedal. To so uspehi ptujskega «Štajerca», ki vedno kriči: «ogibajte se narodnih trgovin!» Slovenci pa delajo ravno nasprotno in se ogibljejo Slovcem sovražnih trgovin. V vsakem lističu «Štajerca» je kričal Kaiser «poskusite, poskusite moje žganje in vino!» Slovenci so se pa izogibali Kaiserja — in lahko rečemo, da je slovenski bojkot Kaiserjeve trgovine glavni vzrok njegovega póloma.

Iz Maribora. «Bralno društvo Maribor» bo prirejalo, kakor lani, tudi letos v zimskih mesecih

vsako nedeljo v »Narodnem domu« poljudna predavanja. Vrsto predavanj otvori dne 9. grud. 1906 dr. Medved, ki bo govoril o koristi poljudnih predavanj. Dne 6. prosinca 1907, bo predaval dr. Vrstovšek: o Gregorčiču, 13. prosinca 1907 dr. Poljanec: o solncu in zvezdah, 20. prosinca 1907 dr. Dimnik: o zakonskem pravu, 27. prosinca 1907 dr. Pivko: Naselitev alpskih dežel. Predavanja se pričnejo ob pol 10. uri dopoldne. Že lani se je čim bolj širilo med ljudstvom zanimanje za poljudna predavanja bralnega društva »Maribor«, upati je, da jih bodo letos kmetje in delavci še v večjem številu obiskovali kakor lani.

Ormoška čitalnična knjižnica bode od zdaj naprej tudi za neude odprta vsako nedeljo predpoldne od 9. do 10. ure. Kdor si toraj želi knjige ali časopise izposoditi za na dom, se naj oglasi ob zgoraj navedenem času v čitalnični sobi. Rodoljubi! Naprošeni ste, da pomagate našo čitalnično knjižnico razširiti, bodisi s knjigami ali z denarnimi prispevki. Darove sprejemata čitalniški blagajnik Iv. Richter, odvet. uradnik v Ormožu in Ad. Rosina, učitelj v Ormožu. Imena darovalcev se bodo v časopisih objavila.

Sv. Bolfank v Slov. gor. Dne 18. novembra se je vršila veselica izobraževalnega društva. Igrala se je žaloigra »Mlinar in njegova hči!« Hočem povedati nekaj misli o tej igri na našem odru. Pred vsem bodi povedano, da je bila misel popolnoma napačna, uprizoriti pri nas to igro. Dosti potežavna je bila za naše diletante, prvič kar se tiče izvajanja posamičnih vlog, drugič pa radi odra. Nastopali so taki, ki niso bili še sploh nikdar na odru, ali pa še komaj drugič. Le tri stranske vloge so bile, ki so jih izvajali igralci precej dobro, neprisiljeno. Drugim je manjkalo vsakega življenja, preveč so deklamovali, sploh niso umeli se vglobiti v značaje, kakor jih igra zahteva. Pogosto so vplivali vsled nespretnega igranja prizori, ki so tragični (žalostni), komično (smešno). Velikega pomena pri taki veliki igri je kostumiranje (obleka) in pa maskiranje. Tu je bila mati mlinarica videti mlajša, kot hči, kar je povzročilo smeh; mlinar je bil prelepo oblečen za skopuha in vloge sploh ni umel; v žakeju in svršniku pač nikdar ne nastopa hlapec, kakor je storil to hlapec Konrad! Večina igralcev je bila oblečena tako, kakor so jih ljudje navajeni videti po nedeljah, nič spremenjeni. Če pa ljudstvo igralca že na prvi pogled spozna, mu ne dopada stvar tako; to se je videlo pri onih, ki so bili nekoliko maskirani — dopadali so mnogo bolj. V podrobno oceno se nočem in sploh ne morem spuščati. Ponavljam le še to-le: take velike in težavne igre niso niti za tak oder, kakor ga ima izobraževalno društvo pri Slov. Bolfanku, niti za take diletante. Pogrešali so pred vsem dobrega režiserja (vodja), ki bi jim nedostatke vsaj nekoliko odstranil in jim pomagal nekoliko se vglobiti v vloge. Prihodnjic pa le z eno- ali dvodejansko na oder, in vspeh bo ves drugačen, a ne bo stalo toliko truda!

Sv. Ant. v Sl. gor. Dne 25. t. m. se je projektirala okrajna cesta Senarsko-Cerkevňjak in sicer naslednje. Pri zgornji Senarski se odcepi od okr. ceste I. razreda, ki veže Trojico-Sv. Lenart, ter pelje skozi Zgornjo in Spodnjo Senarsko čez brengovške travnike skozi Brengovo v Cerkevňjak. V Brengovi pri Kaisersbergerju se bode odcepila od prve druga nova okrajna cesta, projektirana po občinski cesti do Spodnje Čagone. Od Spodnje Čagone do Drebetinc cesto nadaljevati, bode naprošen ptujski okrajni odbor. Načrt je toraj dovršen, želeti bi bilo tudi, da se z delom prav kmalu prične. Posebno važnega pomena bode cesta za Brengovo, pa tudi za ostale vasi.

Kakor na Koroškem. Na Koroškem so Nemci pridno Slovence ponemčevali, še nekaj časa, in kmalu bi bila nastopila grobna tišina, konečno pa so se Slovenci vendar vzdramili in se začeli gibati. Tu pa zaženejo Nemci krik: Složno in mirno smo živeli, vi nam pa hočete slogo rušiti in mir kaliti. Tako je bilo med Slovenci na Štajerskem. Ponavljamo in ne moremo dovolj povdarjati, da dosedaj nismo imeli nobene splošne politične organizacije. Vse kar je bilo, so bila posamezna politična društva, izmed katerih sta si ona v Mariboru in Celju kot v naravnih središčih

pridobili več ugleda. Toda v enotnem vodstvu ni bilo govora. Zato je vladala povsod neka negotovost, nikjer nobenega cilja, bili smo igrača slučajev. V tej kalni vodi se je začel ribji lov posebne vrste. Delovanje duhovniške stranke na Kranjskem je vrglo svoje valove na sosednjo Štajersko. Začelo se je tu takozvano krščansko socialno gibanje, na deželi pod narodno firmo, v Mariboru pa, — v drugih mestih in trgih še ni ugodnih tal — so ti duhovniki zatajili svojo narodnost, pred očmi jim je le mogočna »katoliška« stranka. In da to dosežejo, ravnaajo se po kranjskem vzgledu. Na Kranjskem so se duhovniki polastili vsega javnega življenja; pridobili so si tiskarne, kjer so uredniki časopisov, ustanavljajo konzumna društva, nastopajo kot glavni govorniki in agitatorji na političnih shodih, najdeš jih v telovadnicah, sploh ni je menda stroke, ki bi si je ne bili že »priborili«. In na Štajerskem? Ni treba biti posebno brihten, ki bi ne uvidel, da je v posne-manju vseh teh razmer storjen že več ko prvi korak. Ali naj bi vse posvetno razumništvo pri nas igralo klaverno ulogo g. Leskovarja v številu dvanajstih apostolov, ki si jih je bil ravnokar izvolil dr. Korošec kot predsednik krščanskosocialne zveze? Nikdar ne! Zato pa ima dr. Korošec popolnoma prav, če o naši obrambni organizaciji pravi, da ruši njegovo slogo.

Novice iz drugih slovenskih krajev.

Koroško.

Pri občinskih volitvah v Spod. Dravogradu so zmagali Slovenci. Občina je bila doslej v nemških rokah. Dne 22. novembra t. l. so slov. kmetje zmagali v 3. in 2. razredu.

Kranjsko.

Javno ljudsko knjižnico ustanove v Ljubljani. Pred več leti že se je porodila ta misel in prvi, ki so z največjo vnemo delovali za njo, so bili slovenski vseučiliščniki. Toda ljubljanski veljaki se takrat niso mogli sprijazniti s to mislijo. A vedno bolj prodira prepričanje, da samo v izobrazbi ljudstva leži njegov vsestranski napredek. In do tega prepričanja je prišel tudi občinski odbor ljubljanskega mesta, ko je pred par dnevi z velikim navdušenjem sprejel predlog, da se naj ustanovi v Ljubljani javna ljudska knjižnica, pristopna vsem slojem in stanovom ljubljanskega in tudi izvenljubljanskega prebivalstva. Sklenilo se je imenovati knjižnico po velikem nedavno umrlem pesniku »Simon Gregorčičeva javna ljudska knjižnica«. Čestitamo napredni Ljubljani, da jo je prešnila zdrava misel ljudske izomike, ki je pot k zdravem napredku!

V Ljubljani je umrl v starosti 63 let dr. Vinko pl. Šercl, rojen Rus, vpokojeni vseučiliški profesor. Pred več leti se je naselil v Ljubljani, ker se je silno zanimal za slovenske razmere. Priučil se je tudi popolnoma slovenskemu jeziku in je uporabljal vsako priliko, da je seznanjal Slovence z ruskimi in Ruse s slovenskimi razmerami. Znal je 45 jezikov.

Odbor za spomenik Simonu Gregorčiču. V Ljubljani se je na poziv župana gosp. Ivana Hribarja osnoval odbor, ki ima nabirati prispevke za dostojen spomenik velikemu pesniku Simonu Gregorčiču. Kak spomenik se postavi, o tem se bo odločevalo kasneje. V odboru sede: Kot predsednik ljubljanski župan gosp. Ivan Hribar, dalje pesnik Anton Aškerc, župnik Ivan Vrhovnik, prof. dr. Fr. Ilešič in več drugih. Sklenilo se je tudi, da imenujejo v Ljubljani eno najlepših ulic po velikem pesniku.

Očeta in sestro ubil, sebe pa ustrelil je pri Sv. Duhu nad Krškim posestnik Rak, ker je oče izročil vinograd, ki ga je hotel imeti sin, hčeri; v prvi jezi in v pijanosti je s polenom ubil očeta in sestro, ko se je pa streznil in spoznal hudo delstvo, je ustrelil še sebe.

Primorsko.

Osrednji odbor za Gregorčičev spomenik se je osnoval v Gorici.

Italijansko šolo so morali zapreti v Raklju na Barbanščini v južni Istri. Italijansko društvo »Lega« zasleduje na Primorskem, posebej v Istri, iste cilje, kakor pri nas nemški šulferajn. Kakor pri nas to društvo ustanavlja nemške šole za slovensko deco, tako snuje društvo »Lega« italijanske šole za hrvaško deco; to vse za to, da bi pri nas slovensko deco odtujili narodu, torej ponemčili, hrvaško v Istri pa poitalijančili. Pred letom dni je »Lega« z veliko slavnostjo otvorila tako italijansko šolo v Raklju v Istri. A letos so morali šolo zapreti, ker ni bilo v njo niti enega otroka. Hrvaški starši vedo prav dobro, da je dobra vzgoja mogoča edino v dobrih hrvaških šolah, na podlagi materne jezika.

Iz političnega sveta.

Nova volilna postava.

Kar smo zatrjevali, to se je zgodilo. Volilna preosnova, kakoršno je izdelal na podlagi vladnega načrta odsek državne zbornice, ki se je imel baviti z ustanovitvijo nove volilne postave za državni zbor, ta volilna preosnova je sprejeta. Dne 1. decembra t. l. je državna zbornica sprejela celotni načrt. Sprejele so se z malenkostnimi spremembami vse točke, kakor so bile predložene od odseka. Jasno in odločno zahtevo štajerskih in koroških Slovencev, da se ima načrt spremeniti za nje vsaj nekoliko pravično, ali pa morajo naši slovenski poslanci skušati preprečiti to preosnovo, to zahtevo so poslanci prezrli. Ko se je sprejel v odseku načrt, so naši poslanci z vso resnostjo zatrjevali, da se bo v zbornici na vsak način nekaj za nas spremenilo. Vedeli smo dobro že takrat, da je vse to le prazno govoričenje, le pesek v oči vse verujočim Slovincem. Da pa bodo naši poslanci v zbornici tako klaverno, narodnega vojaka nevredno in nečastno zastopali naše zahteve, tega niti oddaleč nismo mogli verjeti. Na nešteti shodih na Štajerskem in Koroškem je bila enoglasna zahteva slov. ljudstva: »Volilna preosnova se mora spremeniti za nas pravično — vsi slovenski poslanci morajo nastopiti krepko in odločno — in če bi dr. Šušteršičeva »Slovanska Zveza« ne bila voljna podpirati naših zahtev, morajo štajerski poslanci iz nje izstopiti«. »Slovanska Zveza« je hladnokrvno pustila pokopati koroške Slovence, je z največjo popustljivostjo zastopala (oziroma ne zastopala!) zahteve štajer. Slovencev, a naši štajerski poslanci še vedno sede v njej in niti oddaleč ne pokažejo, da so zastopniki ljudstva, a ne zastopniki svojih koristi. Kot politiki, ki računimo vedno z dejanskimi razmerami, premotrivamo tudi dejstvo, da je nova volilna postava sprejeta. Če pa je slovensko ljudstvo zadovoljno z delovanjem in nastopom svojih poslancev, to bodo pokazale prihodnje volitve.

Avstrijski Poljaki za svoje rojake na Pruskem.

Poljski poslanci so v delegacijah, to je v skupni zbornici za avstrijsko državo, sprožili vprašanje o zatiranju Poljakov na Pruskem, o katerem smo tudi mi že sporočali. Izjavljajo, da nikakor ne morejo več privoliti v zvezo Avstrije z Nemčijo, ako bodo na Pruskem še nadalje se godila nasilstva na poljskem ljudstvu.

Država in cerkev.

Francoski minister Briand je izdal okrožnico, glasom katere prehajajo vsa škofijska in župnijska poslopja v last občin.

Razne novosti.

Stoletnica osvoboditve Belgrada obhajajo dne 26. t. m. Vršile se bodo velike slavnosti.

10 milijonov ljudi trpi lakoto na Kitajskem. Beda je v nekaterih krajih velikanska. Prihodnjo žetev pričakujejo šele meseca julija.

Na Ruskem se nadaljujejo neredne razmere, kakor trajajo tam že leta sem. Vsak čas se čuje, sedaj iz tega, sedaj iz drugega kraja o kakšnih umorih, ropih, o puntih med vojaštvom itd. Žalostne so te razmere za veliko slovansko državo in kažejo le, dasi je ruska vlada s svojim deset- in deset-

letja trajajočim tlačanjem narodne volje vzgojila ravno nasprotno, kar je hotela, — namreč namesto slepo pokornega ljudstva puntarje in prekučuhe.

Bojevití Japonci, ki so lani s tako velikim uspehom dobojevali boj z mogočno Rusijo, čutijo v sebi vsekakor velike sile. Sedaj so prišli v navzkrižje z Združenimi državami v Severni Ameriki. Amerikanske šolske oblasti namreč nočejo sprejemati japonske dece v šole, ki so določene za belokožce. Japonci si hočejo baje zato priboriti zadovoljščino.

Kitajski delavci na Ogrskem. Kakor poročajo nekateri časopisi, je sklenila ogrska kmetijska družba najeti za kmetovalska dela 20.000 Kitajcev za slučaj, če bi ogrski kmečki posli ne hoteli skleniti pogodbe za prihodnje leto.

Mleko v šolah. V Pragi so šolske oblasti v šolah upeljale, da se deca med odmorom lahko okrepčajo z mlekom. Mleko se prodaja v malih stekleničah po 8 vinarjev. S to praktično zdravstveno odredbo so zadovoljni deca in starši.

Slavni „kopniški stotnik“, čevljar Vogt, ki je najvišje glave mesta Kopnika speljal na led, kakor smo svoječasno sporočali, je bil opsojen na 4 leta ječe.

Naznanilo.

Zadružna Zveza v Celju, reg. zadr. z omejeno zavezo, katera razširja glasom svojih pravih delokrog po vseh slovenskih pokrajinah, zlasti pa po Slovenskem Štajarju, naznanja ponovno, kakor je to ob raznih prilikah in na različnih mestih že mnogokrat storila, da je vedno z veseljem rada pripravljena pospeševati in delovati za ustanovitev novih slovenskih posojilnic po Raiffeisenovem sistemu; pospešuje tudi ustanavljanje drugih zadrug za povzdigo kmetijskega blagostanja zlasti v takih krajih, kjer so posojilnice ali zadruge iz narodnogospodarskih ozirov potrebne in kjer so dani pogoji ter je dovolj voljnih in sposobnih močij, ki so zmožne, bodisi kmetijsko zadrugo kake druge, kakoršne koli vrste, dobro razmeram primerno voditi in da zamore taka narodno-gospodarska naprava v vsakem oziru uspešno obstati in napredovati.

V to svrhu in v priznanje svojega 25letnega tozadavnega blagodejnega delovanja na polju slovenskega zadružništva, zlasti kmečkega posojilništva, na katerem je orala Zveza v Celju ledino in ki je poklicala v življenje prve in najstarejše slovenske posojilnice po vseh slovenskih kronavinah tostranske polovice naše države, je prejela podpisana zveza tudi od visokega c. kr. poljedelskega ministrstva denarno podporo, ki se porabi izključno v prid in prospeh kmetijskega zadružništva.

Zaradi tega pa pozivamo rodoljube širom širom naše slovenske Štajarske, katerim so znane potrebe njihovih krajev in katerim je na tem, da se naše slovensko kmečko ljudstvo kar najbolj mogoče ojači in si opomore s posredovanjem ter s pomočjo slovenskega zadružništva, naj se obrnejo vselej za potrební svét in pomoč na podpisano Zadružno Zvezo v Celju. Za vsakovrstna pojasnila smo vedno z največjim veseljem pripravljeni in pošljemo na željo v svrhu ustmenega dogovora in osebnih pojasnil kamorkoli potreba tudi radi svojega strokovnjaka, da se ukrenejo vsi za ustanovitev posojilnice ali zadruge potrebni koraki.

Ker predobro vemo, da bode naš slovenski narod stal na trdnih nogah le takrat, ako je tudi gospodarsko in gmotno dobro podkovan in ker bode gospodarsko neodvisen naš seljak potem tudi glede naših narodnih pravic, ki nam grejo po božjih in posvetnih postavah, odločen in neizprosni, želimo, naj bi imel ta naš oklic kar največ zaželenega uspeha. Je še dosti krajev pri nas na Štajarskem, kjer so dani pogoji za dobro vspevanje prave Raiffeisenske posojilnice in ustanavljanje takšnih je naš namen, v katerem nas ne bodo ovirali nikakoršni oziri.

Celje, 5. decembra 1906.

Zadružna Zveza v Celju.

LISTEK.

Slike iz vzgoje.

Piše A. P.

1. Premehko materino srce.

Ko je nekega vročega poletnega dne zazvonilo poldne, vsuli so se otroci iz šole, kot čebele ob rojstvu iz panja. Nekateri so šli domov obedovat, nekaj pa jih je potegnilo v bližnji ribnik se kopat, drugi so pa posedli v senco pri šoli in glodali skorjico kruha, ki so si ga prinesli s seboj.

Tudi Drozgočevega Miheca je vleklo k ribniku kako veselo so stekli tovariši tja! pa moral je iti domov obedovat; bil je namreč poleg šole doma. Sicer so mu že večkrat shranili jedi, če ga ni bilo opoldne domov in dobro mu je teknilo popoldne, ko je prišel ob treh iz šole.

Skočil je tedaj domov gledat. Ker še ni bila skleda na mizi, hotel jo je takoj zopet pobrisati, da bi stekel k ribniku.

«Kam meniš iti?» ga je vprašala mati.

«Če še pa ni kuhano!»

«Danes mi ne smeš iti v vodo, obed bo takoj gotov.»

«Drugi pa grejo, saj pridem takoj nazaj!»

«Počakaj! Če v vodo prideš, pa nimaš moči je zapustiti.»

«Pustite mi obeda, bom pa ob treh jedel.»

«Kdo bo vedno puščal in delil jed. Če slišiš iti ne smeš nikamor!»

To je bilo odločno zapovedano, a Mihec je že poznal to materino odločnost! — Med tem ko je mati v kuhinji juho iz lonca v skledo zasipala, zmuznil se je Franček skozi duri in — smuk, pa je bil na cesti, ne mène se za mater in njeno prepoved.

Mati je hitro stopila na prag in zaklicala za njim: «Nazaj pojdi! Slišiš? Ne bom ti pustila nič obeda; ako ne ubogaš, ne dobiš nič jesti».

Obrnil se je ter pogledal mater, kako mu je z roko grozila, potem pa se je spustil v beg, da bi bil prej pri tovariših v ribniku. Misli si je: «Da sem le zunaj, obed me že počaka».

Ko so se doma naobedovali, rekla je mati hčeri: «Micka, to le deni v tisti poličnjek (pisker) in mu hrani».

«Komu? Onemu — Zakaj pa ni ostal doma?»

«Saj sem branila, pa — —»

«Pa mu še hočete obeda pustiti!»

«Ali naj revček strada?»

In morala je Micka Mihcu hraniti jedi.

Ko je prišel ob treh iz šole domov, mu je takoj dala mati prihranjeni obed ter rekla: «Hitro se najej, potem ženeš na pašo. Kravi boš gnal na travnik pri dolgi njivi, da se bolje napaseta».

«Na travnik že ne ženem! Zakaj pa imamo občinski pašnik? se je odrezal Mihec, ker ga je vleklo tja, kjer se je lahko igral z drugimi tovariši pastirji.

«Tiho bodi! Jej in pa napravi, kar sem ti zapovedala».

Ko se je najedel, se je začel jokati.

«Zdaj se bo emigal in kisal», je rekla Micka, ki je baš odhajala na polje za svinje nabirat. «Misliš, da opraviš z jekom danes, kakor večkrat. Le pustite ga na občinsko, kravi že itak nimata dosti mleka, potem pa s kuhljo zabelujte, ko ne bo ni mleka ni zabele».

«Ali mi ne ženeš skoraj!» se je zadržala mati, ko se je paglavec le obotavljal.

«Kaj bom na vratniku? Na občinsko naj ženem!»

«Ne, če rečem, kravi že itak nimata skoraj nič mleka».

Jokal se je tako dolgo, da je slednjič vendar le gnal na občinski pašnik. — —

«Kaj mi ta fant jeze zadene», se je pritožila mati zvečer možu, ko je prišel domov. Bil je sodar in je delal v bližnjem mestu pri nekem sodarskem mojstru. Le spat je hodil domov, zajutrkoval in večerjal je doma, a obed so mu nosili v mesto v delavnico. Doma so redili par svinj in dve kravi. Imeli so kočo in nekaj njiv. Gospodinjstvo je vodila večidel hčer Micka, ki je bila stara 16 let, a mali je bila šivilja in je pridno

šivala. Ker je bil oče le ponoči doma, a mati se ni utegnila veliko baviti z otroci, zato so bili svojeglavni in trmasti.

«Kakor sem ti že večkrat dejal», je rekel mož ženi «sama si si kriva, če te otroci ne ubogajo, posebno si Miheca popolnoma pokvarila. Večkrat mu kaj preoveduješ in zabranjuješ, nazadnje pa le odnehaš in vse se zgodi po njegovi volji. Kdo te bo pa ubogal, če ve, da gotovo odjenjaš, če ve, da nikdar ne izpolniš, kar zagroziš! Trje ga moraš začeti prijemati, ko ni mene doma. Zakaj pa mene uboga?»

«Trje prijemati? Saj sem mu odločno prepovedala!»

«In tudi odločno prepustila», je dejal mož. «sicer bi si ne bil upal gnati na občinsko past, ker se vendar mene boji. Če kaj prepoveš ali zapoveš, glej, da se izpolni, pa ne odjenaj. Kar rečeš, se mora zgoditi, pa je!»

«Tepla ga pa menda ne bom in stradala».

«Če ne, bo pa on tebe». Drozgoč je umrl in ne dolgo potem so se izpolnile njegove besede. Mihec se je zoperstavljal materi, in ko mu je izročila posestvo, se nista razumela. Vsak dan sta se sporekla. Uboga starka bi morala prosjačiti, ker pri Mihcu ji ni obstati, če se bi je ne bila usmili Micka, ki je bila v bližnji vasi omožena, ter jo vzela k sebi.

Gospodarski paberki.

Gospodarske sestanke so začeli prirejati v Zagorju na Kranjskem. Vršijo se tedensko in sicer menjaje v Zagorju in Knežaku. Prvega takega sestanka, ki se je vršil 15. novembra, se je udeležilo veliko število gospodarjev. Govorilo se je o branjanju travnikov, o vzgojevanju domače živine ter o vzdrževanju dobrih cest. — Takii sestanki so vsekakor za kmečko ljudstvo največje važnosti. Naj bi pri nas na Štajerskem možje, ki imajo veselje do dela, zlasti naše slov. učiteljstvo, skušalo začeti z enakim delovanjem. Širila bi se izobrazba in samozavest našega kmečkega ljudstva in sprožila bi se marsikaka dobra misel v prospeh kmetijstva. Možje, na delo!

Dobra shramba za jabolka mora biti zračna, pa vendar ne tako suha, da se sadje v njej izsuši. Vlažne shrambe, kakor znano, pospešujejo gnilobo, zato je bolje imeti sadje v suhih shrambah, izhlapevanje vode pa preprečiti na drug način. Skušnja uči, da se jabolka najbolje ohranijo v zračni shrambi, zavita v svilen papir in vložena med strugovine.

Zmrznjeno sadje. Navadno se polaga zmrznjeno sadje v mrzlo vodo, da se zopet odtopi, kar pa ni posebno dobro. Najbolje je, ako se zrak v shrambi segreje čez 0 stopinj, ali pa naj se sadje odnese v toplejši prostor. Zmrznjeno sadje je treba prijeti z ovito roko in prav rahlo, da se ne stiska. Ako se skaže, da se zmrznjeno sadje več ne da rešiti, je najbolje, da ostane zmrznjeno, dokler se ne uporablja. Prehudo zmrznjeno sadje namreč kmalu segnije, ako se odtopi.

Madeže odstranimo iz obleke brez škode: za barvo in blago, z vodo, v kateri smo kuhali fižol. Bel fižol se skuha v vodi, a se ne osoli. Ko se je voda shladila, se namočijo v nji umazani deli obleke ter se izperejo brez mila. Madeži od črnila, rdečega vina in masti izginejo pri tem iz belega ali barvanega blaga. Svilen, volnen in bombažasto blago postane kakor novo, če ga izpereš z mlačno fižolovo vodo. Pol kilograma fižola zadoštuje na 1 liter vode. Blago se nazadnje izpere še v čisti, mlačni vodi, ožme nalahko, posuši ter lika na obratni strani.

Koliko znosijo čebele? Leta 1900 so našli v Avstriji 995.284 čebelnih panjev, iz katerih se dobi v enem letu 56.881 meterskih stotov voska. Ako se računi med povprečno po 1 K, vosek pa po 3 K pri kilogramu, znaša to skupno vrednost 6.666.800 K. Ako bi se hotelo ves vosek in med ene letine odpeljati, potrebovali bi 602 železniška voza, ako bi naložili v vsakega 10.000 kilogramov. Ker pa tovorni vlak šteje navadno le samo 20 polnih vozov, potrebovali bi 30 vlakov. In to znosijo po kapljicah in praških čebele v enem letu.

Zakaj amerikanske gorice opešajo?

Dostikrat se sliši govoriti, da novonasajene gorice z amerikanskim trsom trpe le 10, k večjemu 15 let. In to je tudi res, pa le tedaj, če se ne obdeluje razumno. Če se pa razumno obdeluje, nova gorica rodi po 50 in še več let.

Vzroki, da nove g. rice hirajo, so razni, kakor za isto lego neprimerne vrste trsov, nepravilno sajenje, zanemarjanje važnih opravil, na pr. škropljenje, žveplanje, nepravočasna kop, nepravilna rez itd. Najčešče pa sta kriva sledeča dva vzroka namreč:

1. da se mlademu trsu prva leta preveč nalaga in
2. da se trsom ne porežejo zgornje korenine vsako leto.

To hočem kratko razložiti.

Kmet-siromak se že komaj včaka, da bi dobil par veder vina in ko trs požene prst debelo rozgo, tedaj mu pa že pusti po en ali celo več šparonov ali pa cele «kobile», ne pomisli pa, da tako ravnanje trs mora uničiti. Pred četrtim letom bi se šparoni sploh ne smeli puščati in naj je les še tako lep, ker korenine še niso dovolj močne in razširjene. Če se sadi na suho cepljeno trsje, ni take nevarnosti, da bi trsu prva leta preveč nalagali, ker tako trsje navadno bolj počasi raste in se korenine tudi razširjajo razmerno z rastjo lesa; a tudi tukaj je treba previdnosti. Pri trsju, ki je na zeleno cepljeno, je pa nevarnost zelo velika, da se trsu prva leta preveč nalaga, ker les pri takem trsu že navadno v prvem ali drugem letu zraste po palec debel in kmet misli: sedaj pa je trs že dovolj močan. A temu ni tako! Le pogledimo pri zelenem cepljenju, kako je podlaga, divjak, navadno tanka kot šiba vkljub temu da je cepika pognala lepo rozgo, in kaka je podlaga, taka je korenina. Tanka korenina pa se ne more tako hitro razrasti, pognati toliko majhnih korenin, ki bi zamogle nasrkati dovolj soka za les in za obilico grozdja. Tak trs mora opešati. Bodite toraj previdni in — potrpite par let, da se trs dovolj okrepi, zalagajte ga prva leta vsako drugo leto, pozneje vsako tretje oziroma četrto leto z dobro preperelim (preležanim) gnojem ozir. komposom in potem bo vam rodil, da bo veselje.

Prvo leto, ko posadiš na suho cepljen trs, na zeleno cepljen trs pa prvo leto ko ga pogrobaš, prireži čepek le na dve oki ter pusti rasti vse mladike, kolikor jih požene. Napačno je že kar prvo leto poletno obiranje mladik. Drugo leto prireži zopet le en čepek na dve oki. Ko mladike odženejo, oberi vse druge in pusti rasti le eno, to je najmočnejšo. To se navadno zgodi koncem maja. Ta ena mladika bo krepko rastla ter dala lep reznik. Tretje leto imaš toraj eden krepk reznik, ki bo pognal lep les in tudi že nekoliko grozdja, a dobro storiš, če pustiš rasti le dve najkrepkeji mladiki, vse druge pa obereš. Ti dve mladiki ti data prihodnjo spomlad — t. j. četrto leto — dva reznika ali pa en reznik in en šparon. Tudi še peto in šesto leto moramo biti previdni, ker pravo moč zadobi trs še le s 7 ali 8 letom.

Da se morajo zgornje korenine vsako leto porezati, bi mislil, se samo ob sebi razume, a vendar nekateri ne store tega, češ, čim več korenin, tembolje za trs in baje baš zgornje korenine so najbolj važne, ker gnoji se navadno le bolj zgor in tako gre gnoj v zgubo, če trs nima zgor korenin. To je popolnoma napačno, skušnja je pokazala vse kaj drugega. Ako se zgornje korenine ne prerežejo vsako leto, se te bujno razvijajo v škodo globokejšo. Te zaostanejo v rasti in sčasoma popolnoma usahnejo. Tak trs je potem odvisen popolnoma le od zgornjih korenin, a tem preti marsikatera nevarnost, predvsem suša in mráz.

O hudi vročini in suši se zgornja plast zemlje hitro izsuši, posebno po prisolčnih pobočjih, kjer so navadno vinogradi in tako ovenejo zgornje korenine, ki so blizu površja in to trsu zelo škoduje. Po zimi pa pogosto — posebno v suhi zimi, ko ni snega — zmrzne zemlja precej globoko in pozebejo tudi nežne zgornje korenine trsove, ki so blizu površja. Da tak trs ne more uspevati, je jasno. Zato pa, vinogradniki, porežite vsako leto

zgornje korenine pri jesenski ali zmladletni kopi, da se trsu morejo spodnje takozvane kronine korenine močno razviti. Te so dovolj globoko v zemlji, da jim ne moreta škodovati ne zima, ne suša, a ne bojte se, da bi redilne snovi gnojeve ne mogle do njih, saj jih dež izpira noter v zemljo in ne iz zemlje na površje.

Ravnajte razumno s trsjem in nove gorice vam bodo dobro uspevale in dajale lepe dohodke, seve če trs zanemarjate, potem mora usahnuti.

A. P.

Slovenci! Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je založila za božične praznike in novo leto dvoje vrst razglednic, ki se razpošljejo začetkom decembra po vsi slovenski zemlji. Na tisoče in tisoče razglednic roma ob božičnih praznikih iz kraja v kraj, vsak ima znancev in sorodnikov, ki jim z veseljem čestita za novo srečno leto. Dozdaj so imeli pri nas od tega dobijčka samo nemške židovske tvrdke, dočim na Češkem «Matica Školska» vsako leto dobiva tisoče od svojih razglednic. In to bodi poslej tudi pri nas. Razglednice bodo umetniško delo, krasnejše nego so bile dozdaj. Dolžnost vsakega zavednega Slovenca je, da ne pošilja nikakih nemških tujih razglednic, ampak da seže po razglednicah naše šolske družbe in s tem ob priliki novega leta daruje v narodni namen denar, ki bi šel sicer v tuje roke. Slovenske trgovine naj se zglase pri vodstvu in naj se izpričajo, da so res narodne. Dokažimo vendar enkrat, da znamo biti svoji na svojem. Opozarjamo posebno svoje podružnice zlasti tiste, ki so spale do sedaj. Vse ob tem času razširjajte družbine razglednice in kar spada zraven — naš narodni kolek. Apeliramo na narodno ženstvo, naj zopet ob tej priliki pokaže, kako se zaveda svoje naloge. Ako vsak tako izpolni svojo dolžnost, dobila bo Ciril- Metodova družba lep novoleten dar, mi pa s tem ne izgubimo ničesar, ker bi isti denar zmetali tujcu v roke. Torej: «Mal položi dar, domu na altar», to naj velja posebno še ob bližajočem se božiču in novem 1907em letu.

Pozor, slovenski svetlobni slikatelji (fotografi)! Ako kateri izmed Vas kaj rabi, naj se obrne na edino slovensko tvrdko: Ivan Lamprecht ml. Maribor Karčevin štv. 138.; Sedaj so v zalogi plošče, pozneje pa vse v to stroko spadajoče potrebščine.

Društvene stvari.

Akad. tehn. društvo «Tabor» v Gradcu je imenovalo tov. Dr. Gregorja Žerjavo o priliki njegove promocije za njegove zasluge kot prvega voditelja narodno- radikalnega dijaštva in zaslužnega ustanovitelja «Omladine» za svojega prvega častnega člana.

Pevsko društvo v Braslovčah priredi gledališko predstavo: «Mlinar in njegova hči» založila v 5. dejanjih, v soboto 8. grudnia. Začetek ob pol sedmi uri zvečer.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je odposlala tvrdko I. Drufovka v Gorici kot večletni prispevek od prodanega družbinega voščila za črevlje znesek 101 K. — Opozarjamo vse častite somišljenike tudi na to blago, ki bi lahko doneslo naši družbi bogatejših prispevkov, ako bi rabili vsi Slovenci.

Slovanska čitalnica ter Bralno in pevsko društvo v Mariboru priredita dne 16. grudnia 1906 v Narodnem domu v Mariboru gledališko predstavo «Cigani». Ta založila je polna šaljivih prizorov in dovtipov ter bode občinstvu gotovo jako ugajala, kakor se je to videlo pri uprizoritvi te igre v Celju. Igra se pridno vadi, in ker bodo nastopile tudi izurjene, pri očitstvu večinoma že priljubljene moči, upamo, da da bode dvorana mariborskega Narodnega doma pri predstavi nabitno polna.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani opozarja vse zavedne Slovence, da so v dveh raznih vrstah že izšle družbine razglednice, namenjene za božič in za novo leto. Posamezne razglednice se bodo prodajale pri trgovcih po 10 vin. komad. Trgovcem dovoljujemo radi primeren popust; vendar tudi opozarjamo, da oddajamo razglednice le proti gotovemu plačilu in ne pod 100 komadov skupaj. Naročila se naslavlajo na: «Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani». Slovenci! Segajte po tem domačem in ob enem toliko domorodnem blagu.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani se ponovno pozivlje do vseh zavednih Slovencev s prošnjo, naj rabijo v obilni meri družbin narodni kolek. Vzglej naj Vam bodo Čehi! Najrevnejšega izmed njih bi bilo sram, ako bi ne rabil pri svojih poštnih pošiljaturah narodnega koleka. V prihodnje bomo začeli objavljati periodično, koliko da smo v posameznih mesecih razposlali narodnih kolekov. Pozivljamo pa tudi Vas, zavedne trgovce, da če že ne zmore vsakdo izmed Vas kolekovanja svojih trgovskih dopisov in računov, naj prevzame vsaj v razprodajo naš narodni kolek. Ako se za naročene koleke vpošlje denar takoj, navržemo radi 50 kolekov na tisoč plačanih. Narodni kolek se naroča z naslovom: «Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani».

Nove knjige.

Slovenski posojilničar. G. Ivan Lapajne v Krškem izda v kratkem knjižico pod gorenjim naslovom; podani bodo v njej kratki najvažnejši podatki, kako imajo slovenske posojilnice poslovati; knjižica bo stala trdo vezana 3 K, mehko vezana 2 K 40 h, nevezana pa 2 K.

Živinski sejmi na slovenskem Štajerskem

v mesecu decembru (grudnu):

Lučane 6. dec. — Brežice 19. dec. — Dobova 9. dec. — Dobrna 6. dec. — Teharje 19. dec. — Žalec 13. dec. — Sv. Duh na Stari gori 13. dec. — Zeleni Travniki (Wies) 4. dec. — Konjice 3. dec. — Vitanje 27. dec. — Buče 9. dec. — Sv. Miklavž v Polju (okr. Kozje) 6. dec. — Sv. Peter (okraj Kozje) 13. dec. — Planina 3. dec. — Jurkloster 13. dec. — Laško 21. dec. — Trbovlje 5. dec. — Lipnica 28. dec. — Vuzenica 6. dec. — Sv. Ilj v Slov. gor. 9. dec. — Cmurek 6. dec. — Sv. Križ pri Slatini 15. dec. — Slatina 20. dec. — Sevnica 6. dec. — Studenice 13. dec. — Šmarje 4. dec.

V Medjimurju in v Prekmurju na Ogerskem:

Lendova 20. dec. — Prelog 3. dec. — Sobotla 6. dec. — Štrigova 4. dec.

V najem

se da stara šola pri Sv. Barbari niže Maribora z 2 lepima sobama, 1 manjšo sobico, kuhinjo itd. Najbolj sposobno je za vpok. duhovnika, ki ima prednost in se mu odda po nizki ceni, da bi po svoji moči opravljal tudi sv. maše.

Krajni šolski svet pri sv. Barbari nad Mariborom.

Važno za gospode!

Naznanjam, da sem vpeljal perilo: ovratnike in zapestnice, moderne in najnovejše fasone iz svetovno znane tovarne znak «Veriga».

Nadalje sem vpeljal usnjate (glazé)- rokavice, zimske in letne, za dame in gospode, moderne barve in solidne kakovosti.

Zalogo kravat sem zelo povečal in v svrhu dobave istih sem stopil v zvezo s prvimi tovarnarji naše države.

Vedno velika zaloga finih žepnih robcev, pristnega blaga in finih dežnikov za dame in gospode.

R. Stermecki,

založnik c. kr. državnih uradnikov

Celje.

Naznanjam vljudno sl. občinstvu, da bodem od sedaj naprej

dalmatinsko črno in opol-vino

Katero se je tukaj že tako priljubilo, tudi na veliko od 56 litrov naprej po nizki ceni prodajal.

Vino kupujem izključno le na mestu v Dalmaciji in morem raditega za čisto naravno blago jamčiti in ga tudi vsem boleham, slabokrvnim, kakor vsem od kake bolezni okrevajočim najbolje priporočati; tako tudi gostilničarjem. Priporočam svojo trgovino z mešanim blagom. Blago imam solidno, cene zmerne, postrežbo točno.

10-6

Josip Cizel na Polzeli (Štajersko).

Slav. občinstvu uljudno naznanjam, da imam

veliko zalogo svojega vina

belega in črnega. Na zahtevo pošljem vzorce. Cena je 18 gld. za hektoliter 5-4

JOŽEF LOGAR, Dignano (Istra).

RAZLIČNE TEHTNICE.

Izdelujem nove ter popravljam tudi stare, bodisi decimalke, premostne ali sploh vsake vrste tehtnic.

ŠTEDILNA OGNJIŠČA,

vsakovrstna, velika in najfinejša, kakor tudi mala in prosta, izdelujem sam. Za ista prevzamem tudi nabavo pečnic, kakor tudi zidarska dela z jamstvom dobrega izvršila. — Štedilna ognjišča imam vedno v zalogi; po poslani meri se ista hitro izvrše.

VSAKOVRSNE VODOVODE,

bodisi iz studencev, vodnjakov ali hidravličnimi vidri, odkoder se voda lahko poljubno napelje bodisi v kuhinje, pralnice, dvorišča, hleve ali vrtove.

PREVZAMEM POPOLNO NAPRAVO KOPALIŠČ,

najsibodo gorka, mrzla ali parna kopališča, bodisi za zasebnike, zavode, občine itd. — Izvršujem vsa konstrukcijska dela, kakor mostiče, železne

cvetličnjake, verande, stopnjice, ravne ali okrogle.

VSAKOVRSNE ŽELEZNE OGRAJE

(tudi iz žice), na pr. za stopnice, cerkve, šole, grobove, vrtove in zasebne hiše itd. — Železna vrata za prodajalne in skladišča ali pokopališča. — Popolnoma železna okna,

primerna za vsako stavbo, osobito za tovarne, skladišča ali hleve, napeljavo strelovodov itd.

Sploh izvršujem vsa stavbinska in umetniška v mojo stroko spadajoča dela po tovarniških cenah.

9-6

Priporočam se za obilno naročbo

Ivan Rebek, stavbeni in umetni ključavničar
Celje, Poljska ulica št. 14.

Učenca

3-2 za sodarsko obrt sprejme takoj

Franc Pipan

sodar v Brežicah.

Učenca

s primerno šolsko naobrazbo sprejme v trgovino s papirjem in galanterijo.

ANTON UMEK v Brežicah.

Poskusite
in priporočite
izdelke
Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami
prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina

CELJE, Rotovška ulica št. 2.

priporoča

kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir.

Svinčniki, peresa, peresniki, radirke, kamenčki, tablice, gobice, črnilo.

Trgovske knjige v vseh velikostih, črtanje z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl ali pol usnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin za občinske urade
krajne šolske svete, uiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitninske zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank.

Papirnate vreče vseh velikosti po originalnih tovarniških cenah.

Stambilje pečatniki, vignete, (Sigelmarken) za urade in privatnike izvršujejo se v najkrajšem času.

Dopisnice umetne, pokrajinske in s cveticami od najpreprostejših do najfinejših izpeljave.

Albumi za slike, dopisnice in poezije.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene. Priznana dobro blago. Solidna in točna postrežba.

Trgovina s papirjem pisalnim in risalnim orodjem, založba risank in pisank

ANTON UMEK

v Brežicah in v Krškem

priporoča svojo na novo dopolnjeno izbiro galanterijskega blaga v najmodernejših proizvodih tu- in inozemske provenijence, nadalje različne igrače, veliko zalogo šip, navadnih in finih v vseh barvah, gladke in pisane, zrcala, okvire, podobe, statue, križe, molitvenike i. t. d.

Tiskovine za šole in krajne šolske svete, za občine in razne urade; sprejme naročila na vsakovrstne časopise, modne žurnale in knjige v vseh jezikih. Dalje preskrbi vsakovrstna tiskarska in knjigarska dela iz Zadrugne tiskarne in knjigoveznice v Krškem.

6